

**KRAJOWY REJESTR AGENCJI
ZATRUDNIENIA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM**

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
AGENCJI ZATRUDNIENIA
W LATACH 2019 - 2020**

Gdańsk 2021

WSTĘP

Podmioty wpisane do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (KRAZ) zobowiązane są do przedstawiania marszałkowi województwa informacji o działalności w zakresie świadczenia usług w terminie do 31 stycznia każdego roku za rok poprzedni.

Na podstawie informacji złożonych przez poszczególne agencje powstaje zbiorcza informacja o działalności agencji zatrudnienia składana każdego roku przez marszałka województwa ministrowi właściwemu do spraw pracy.

Niniejszy materiał stanowi analizę zbiorczej informacji o działalności agencji, mających siedzibę na terenie województwa pomorskiego, w latach 2019 - 2020.

Dane porównano w celu zaobserwowania zjawisk i trendów na rynku agencji, mających miejsce przed i po ogłoszeniu pandemii wirusa SARS-CoV-2.¹

Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia

Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, w imieniu Marszałka Województwa Pomorskiego prowadzi rejestr agencji zatrudnienia oraz sprawuje kontrolę nad ich działalnością.

Prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług agencji zatrudnienia jest działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. 2021 r. poz. 162) i wymaga wpisu do rejestru agencji zatrudnienia.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.) rejestr prowadzi marszałek województwa właściwy dla siedziby podmiotu ubiegającego się o wpis.

Marszałek województwa może wydać 2 rodzaje certyfikatów uprawniających agencje zatrudnienia do świadczenia usług w zakresie:

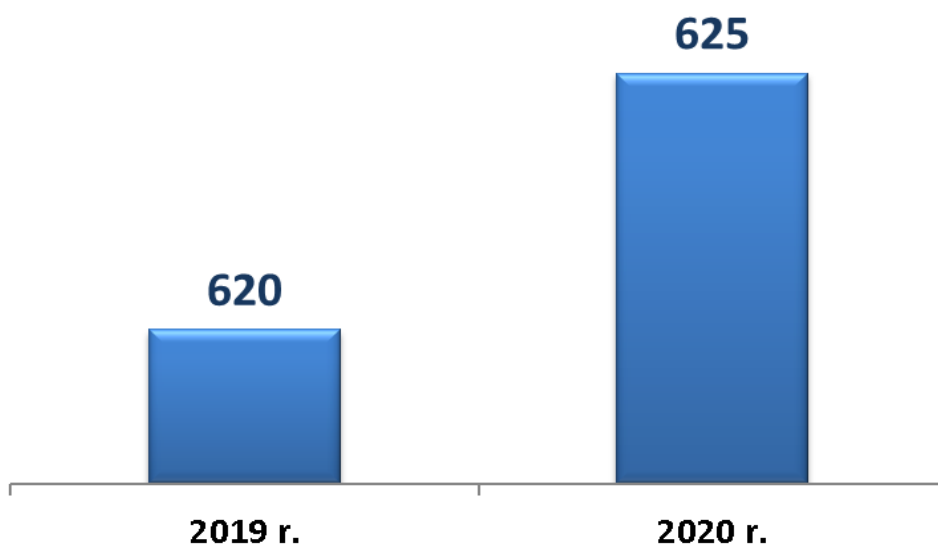
- 1) pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza granicami kraju, uprawniający również do świadczenia usług doradztwa personalnego i poradnictwa zawodowego,
- 2) pracy tymczasowej.

W 2020 r. w województwie pomorskim wydano w sumie 282 certyfikaty uprawniające podmioty wpisane do KRAZ do świadczenia ww. usług. Oznacza to 7% spadek w stosunku do roku 2019 r., kiedy wydano 304 certyfikaty.

¹ Źródło danych: System Teleinformatycznej Obsługi Rejestrów (STOR) - Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia (KRAZ).

Pandemia koronawirusa od marca 2020 r, w sposób bezpośredni oddziaływała na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem pracy krótkoterminowej, oferowanej przez agencje. Pomimo tego, w roku ubiegłym nie tylko nie odnotowano spadku ilości podmiotów rejestrujących działalność, ale zaobserwowano ich nieznaczny wzrost w stosunku do 2019 r.

Wykres 1. Liczba czynnych agencji w województwie pomorskim - stan na 31 grudnia 2019 - 2020 roku

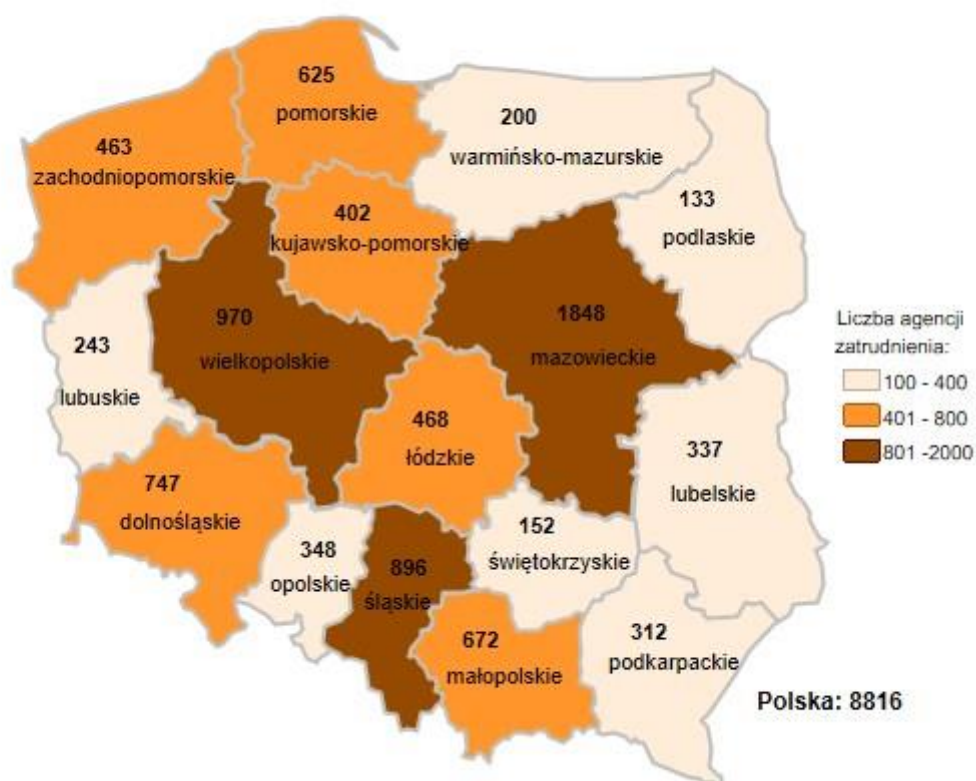

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Pod względem ilości agencji wpisanych do KRAZ (wg stanu na 31.12.2020 r.) województwo pomorskie plasuje się na 6 miejscu w kraju. Więcej podmiotów zarejestrowanych było w większych lub gęsto zaludnionych województwach: mazowieckim (1.848), wielkopolskim (970), śląskim (896), dolnośląskim (747) i małopolskim (672).

W 2019 r. (wg stanu na 31.12.2019 r.) województwo pomorskie również zajmowało 6 miejsce pod względem ilości agencji wpisanych do KRAZ. Wówczas więcej podmiotów zarejestrowanych było w tych samych województwach co w 2020 r. tj.: w mazowieckim (1.696), wielkopolskim (1.013), śląskim (922), małopolskim (696) oraz dolnośląskim (422).

Liczba agencji zatrudnienia w Polsce w 2020 r.

Rynek agencji zatrudnienia cechuje duża dynamika: w roku 2020 Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku wpisał do rejestru 96 nowych agencji zatrudnienia i wykreślił z niego 91 podmiotów. We wszystkich województwach łącznie do KRAZ wpisano 1.797, a wykreślono 1.738 agencji zatrudnienia.

W roku 2019 w województwie pomorskim wpisano do rejestru 138 podmiotów, a wykreślono 108. We wszystkich województwach w roku 2019 wpisano 2.447, natomiast wykreślono 1.891 agencji zatrudnienia.

Duża rotacja podmiotów jest stałym zjawiskiem, charakterystycznym dla rynku agencji zatrudnienia na terenie całego kraju.

Prawne formy działalności agencji zatrudnienia

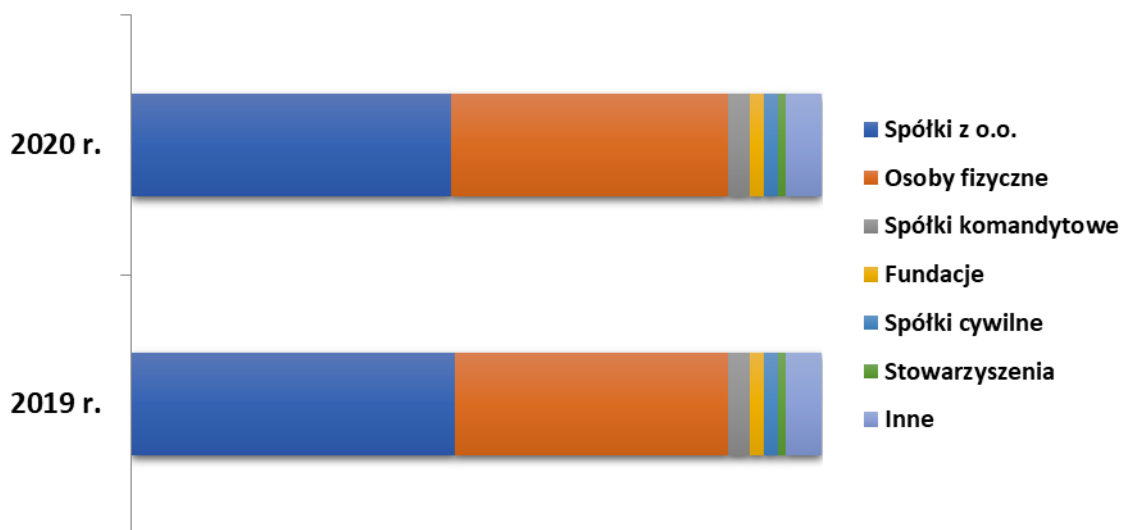
Agencje zatrudnienia są prowadzone przez podmioty działające w ramach różnych form prawnych. W roku 2020 zdecydowaną większość stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, których zarejestrowano 284 oraz osoby fizyczne - 242. Ponadto, działalność agencji zatrudnienia prowadziły m.in.: spółki komandytowe -24 podmioty, fundacje - 18, spółki cywilne - 14 i stowarzyszenia - 12. Inne niż wyżej wymienione formy prawne posiadało 31 agencji.

W roku 2019 certyfikaty uprawniające do świadczenia usług agencji uzyskały 283 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, 238 osób fizycznych, 21 spółek komandytowych, 16 fundacji, 16 spółek cywilnych, 11 stowarzyszeń oraz 35 podmiotów posiadających inne formy prawne.

Oznacza to, że nie zaobserwowano zmian dotyczących udziału procentowego najliczniej reprezentowanych form prawnych. Zarówno w 2019, jak również w 2020 roku wynosiły:

- 1) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością: 45% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru agencji zatrudnienia,
- 2) osoby fizyczne: 38%
- 3) spółki komandytowe: 3%
- 4) fundacje: 2%
- 5) spółki cywilne: 2%
- 6) stowarzyszenia: 1%
- 7) pozostałe formy prawne: w 2020 r. wynosiły 4%, co stanowiło niewielką różnicę w stosunku do 2019 r., gdy stanowiły 5% wszystkich agencji zatrudnienia.

Wykres 2. Prawne formy działalności agencji zatrudnienia w latach 2019 -2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Kontrole agencji zatrudnienia

Marszałek województwa sprawuje kontrolę w zakresie przestrzegania warunków prowadzenia agencji zatrudnienia, o których mowa w art. 19 i art. 19e - 19fa ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.).

W 2020 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku, działając w imieniu Marszałka Województwa Pomorskiego skontrolował 36 agencji zatrudnienia. Tylko w jednym przypadku stwierdzono nieprzestrzeganie warunków prowadzenia agencji (pięć z kontrolowanych podmiotów pouczone odnośnie wymogu terminowego wypełniania obowiązków spoczywających na podmiotach wpisanych do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia). W 2019 r. na 36 przeprowadzonych kontroli stwierdzono 8 przypadków nieprzestrzegania warunków prowadzenia agencji zatrudnienia.

Wykreślenia z rejestru

Podmiot wpisany do rejestru może zostać z niego wykreślony na własny wniosek lub z powodu nieprzestrzegania warunków prowadzenia agencji zatrudnienia. Jeżeli wykreślenie jest skutkiem wydania przez marszałka województwa decyzji o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem - wówczas podmiot może uzyskać ponowny wpis do rejestru w tym samym zakresie działalności gospodarczej nie wcześniej, niż po upływie 3 lat od dnia wydania decyzji.

W 2020 r. 50% decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru, spowodowanych było uchybieniami takimi jak: zaległości z tytułu składek odprowadzanych do ZUS, niełożenie informacji o działalności w zakresie świadczenia usług w poprzednim roku, nieinformowanie o każdej zmianie danych dotyczących oznaczenia podmiotu, adresu zamieszkania lub siedziby podmiotu oraz adresach lokali, a także o zmianie rodzaju świadczonych usług, zaprzestaniu, zawieszeniu, albo wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej. Na 91 podmiotów wykreślonych z rejestru w roku 2020 - 46 agencji, tj. 50% - wykreślono z powodu nieprzestrzegania powyższych warunków.

Widać poprawę w stosunku do roku 2019, w którym 64% agencji wykreślono z rejestru z powodu nieprzestrzegania warunków (70 ze wszystkich 108 wykreślonych podmiotów).

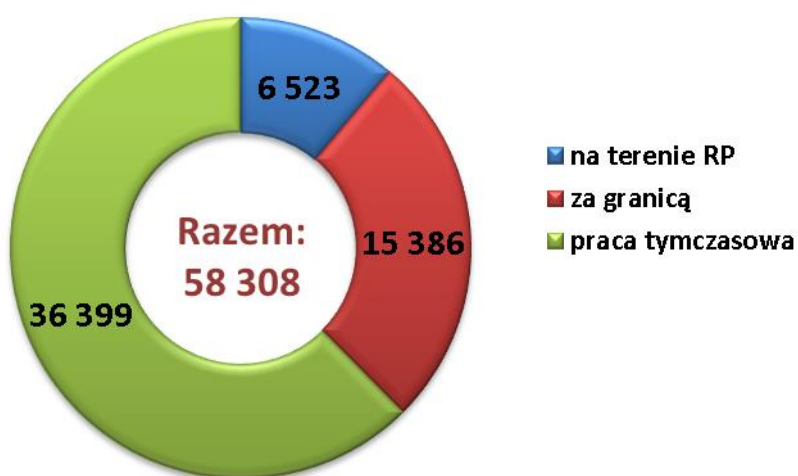
Liczba osób, które podjęły zatrudnienie za pośrednictwem agencji

Większej liczbie podmiotów nie towarzyszy rosnąca liczba zatrudnianych pracowników: w 2020 r. było ich o 12% mniej, niż w roku 2019. Do 2019 roku, rosnący popyt na usługi agencji był spowodowany deficytem kandydatów do pracy i dużym zapotrzebowaniem ze strony pracodawców. Przejście gospodarczy w 2020 r., będący skutkiem pandemii COVID-19, przeorganizował rynek pracy.

W roku 2020 - w relacji do 2019 r. odnotowano spadek o 11% ilości pracowników zatrudnionych w ramach usługi pośrednictwa pracy na terenie RP, spadek o 23% osób, które pracowały za granicą na rzecz pracodawców zagranicznych oraz spadek o 6% ilości pracowników tymczasowych.

W roku 2020, dzięki działaniom pomorskich agencji zatrudnienia pracę podjęło 58.308 osób, z czego w ramach usługi pośrednictwa pracy na terenie Polski zatrudnienie podjęło 6.523 osób, do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych wyjechało 15.386 osób, a pracę tymczasową zarówno na terenie Polski jak i poza jej granicami świadczyło 36.399 osób.

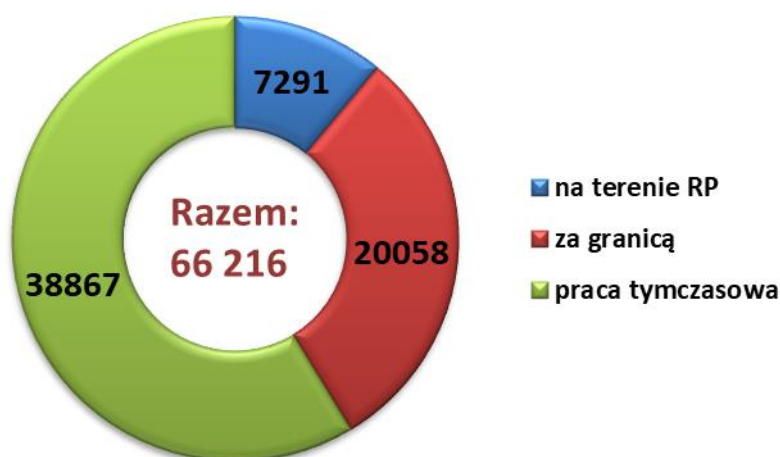
Wykres 3. Liczba osób, które podjęły zatrudnienie lub inną pracę zarobkową za pośrednictwem agencji w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

W roku 2019: pracę podjęło w sumie 66.216 osób, z czego w ramach usługi pośrednictwa pracy pracowało na terenie Polski 7.291 osób, za granicą u pracodawców zagranicznych 20.058 osób, natomiast w zakresie pracy tymczasowej: 38.867 osób.

Wykres 4. Liczba osób, które podjęły zatrudnienie lub inną pracę zarobkową za pośrednictwem agencji w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

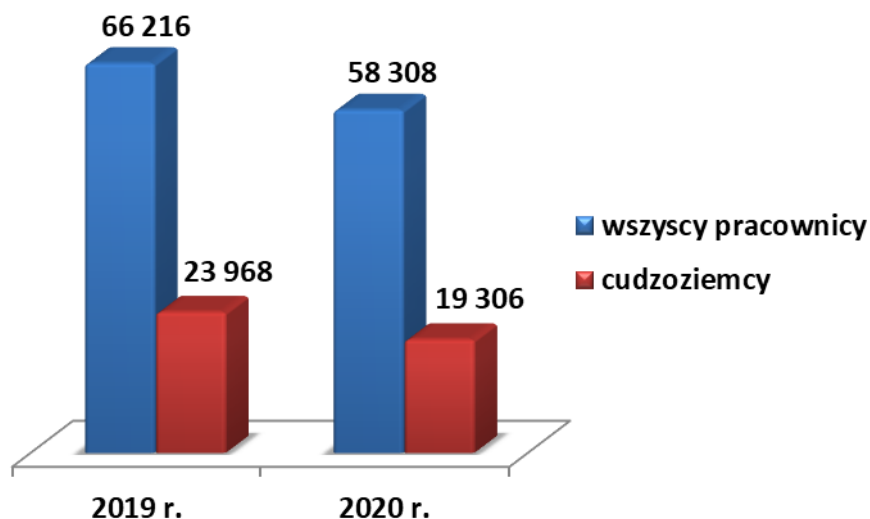
Cudzoziemcy korzystający z usług pomorskich agencji zatrudnienia

Od 2018 r. prowadzony jest monitoring narodowości osób zatrudnionych za pośrednictwem agencji zatrudnienia. Dane wskazują, że pomorscy pracodawcy od kilku lat chętnie korzystają z możliwości krótkoterminowego zatrudnienia mobilnych pracowników zza wschodniej granicy. W tej sytuacji ważną rolę odgrywają agencje zatrudnienia, zaspokajając popyt, zwłaszcza w branżach, w których istnieje deficyt polskich pracowników.

W 2020 r. odnotowano spadek o 19% ilości zrekrutowanych do pracy obcokrajowców (na terenie RP, za granicą oraz do pracy tymczasowe). W roku 2020 było ich 19.306. Stanowili 33% wszystkich pracowników podejmujących pracę za pośrednictwem agencji. Przed lockdownem, w roku 2019 r. z usług agencji skorzystało 23.968 cudzoziemców, którzy stanowili 36% osób korzystających z usługi pracy na terenie Polski, za granicą oraz pracy tymczasowej.

Największą grupę wśród obywateli innych państw stanowią Ukraińcy. W roku 2020 pomorskie agencje zrekrutowały ich w ilości 15.061 osób, co oznacza, że stanowili 78% wszystkich cudzoziemców. Był to spadek w stosunku do roku 2019, gdy zatrudnionych było 19.558 obywateli Ukrainy, czyli 81% obywateli innych państw.

Wykres 5. Liczba cudzoziemców skierowanych do pracy przez pomorskie agencje zatrudnienia w latach: 2019 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

USŁUGI ŚWIADCZONE PRZEZ AGENCJE ZATRUDNIENIA

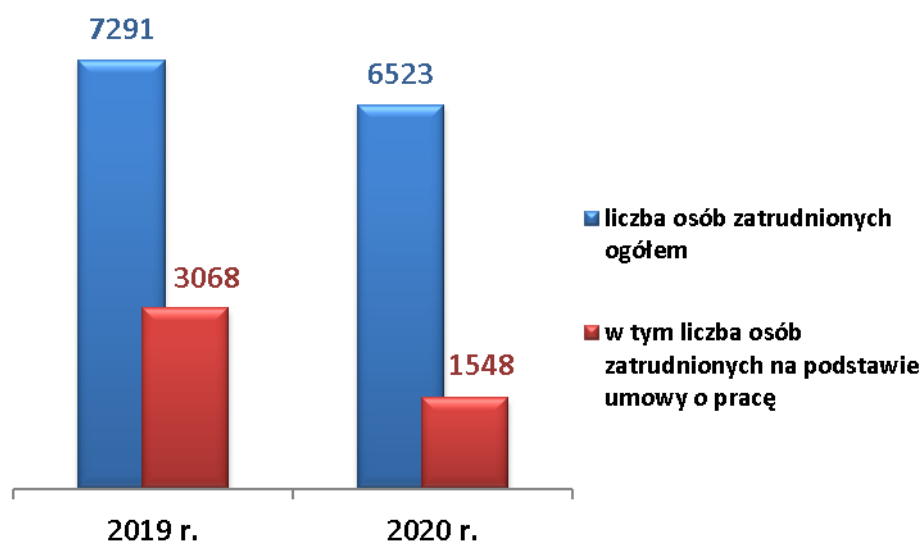
1. Pośrednictwo pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Usługi pośrednictwa pracy polegają na udzielaniu pomocy osobom w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych. Agencje zatrudnienia pozyskują i upowszechniają oferty pracy, udzielają pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą pracy, inicjują i organizują kontakty osób poszukujących odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z pracodawcami.

Maleje liczba osób korzystających z usługi pośrednictwa pracy. Pomorskie agencje zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy na terenie RP w 2020 r. udzieliły pomocy 6.523 osobom, z których 24% podjęło pracę na podstawie umowy o pracę. W roku 2019 r. ze wspomnianej usługi skorzystało 7.291 osób, z których 42% zatrudniono na umowę o pracę. Oznacza to, że przy spadku o 10% liczby osób korzystających z pośrednictwa pracy - wystąpił spadek o 49% ilości osób zatrudnionych na

podstawie umowy o pracę. Pandemia koronawirusa spowodowała podejmowanie przez pracodawców decyzji o zatrudnieniu w krótszym okresie czasowym.

Wykres 6. Liczba zatrudnionych w ramach pośrednictwa pracy na terenie RP, w tym zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w latach 2019 -2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

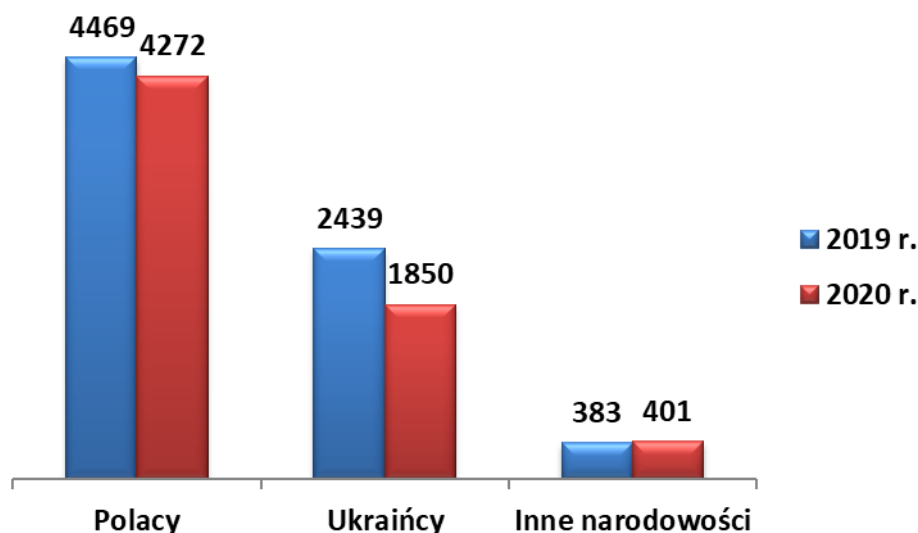
W 2020 r., z usługi pośrednictwa pracy na terenie Polski skorzystali obywatele 27 państw. 65% zatrudnionych stanowili obywatele Polscy (4.272 osoby), 28% - Ukraińcy (1.850 osób) , natomiast 7% (w sumie 401 osób) stanowili inni obcokrajowcy.

Proporcje dotyczące obywatelstwa były podobne w 2019 r., w którym również zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terenie RP podjęli obywatele 27 państw. Największą grupę osób zatrudnionych również stanowili wówczas również obywatele Polscy – 61% (4.469 osób), a następnie Ukraińcy - 33% (2.439 osób) , pozostałe 6% (w sumie 383 osoby) stanowili obywatele innych państw.

Zjawisko lockdownu spowodowanego epidemią Covid-19 oraz sytuacja polityczna na Białorusi, znalazły odzwierciedlenie w ilości Filipińczyków oraz Białorusinów, którzy skorzystali z usług pomorskich agencji zatrudnienia.

W 2019 r. trzecią co do wielkości grupę zatrudnionych w ramach usługi pośrednictwa pracy osób stanowili Filipińczycy, natomiast w 2020 r. byli to Białorusini (wzrost z 42 osób zatrudnionych w 2019 r. do 107 zatrudnionych w 2020 r.)

Wykres 7. Pośrednictwo pracy na terenie RP z uwzględnieniem obywatelstwa w latach 2019 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

W 2020 r. 58% (3.815) osób, korzystających z usługi pośrednictwa pracy na terenie Polski zatrudniona była w grupie 11 najpopularniejszych zawodów (wzięto pod uwagę co najmniej 168 osób zatrudnionych w danym zawodzie w 2020 r.).

Spadek w ilości zatrudnionych osób w stosunku do 2019 r. odnotowano w przypadku:

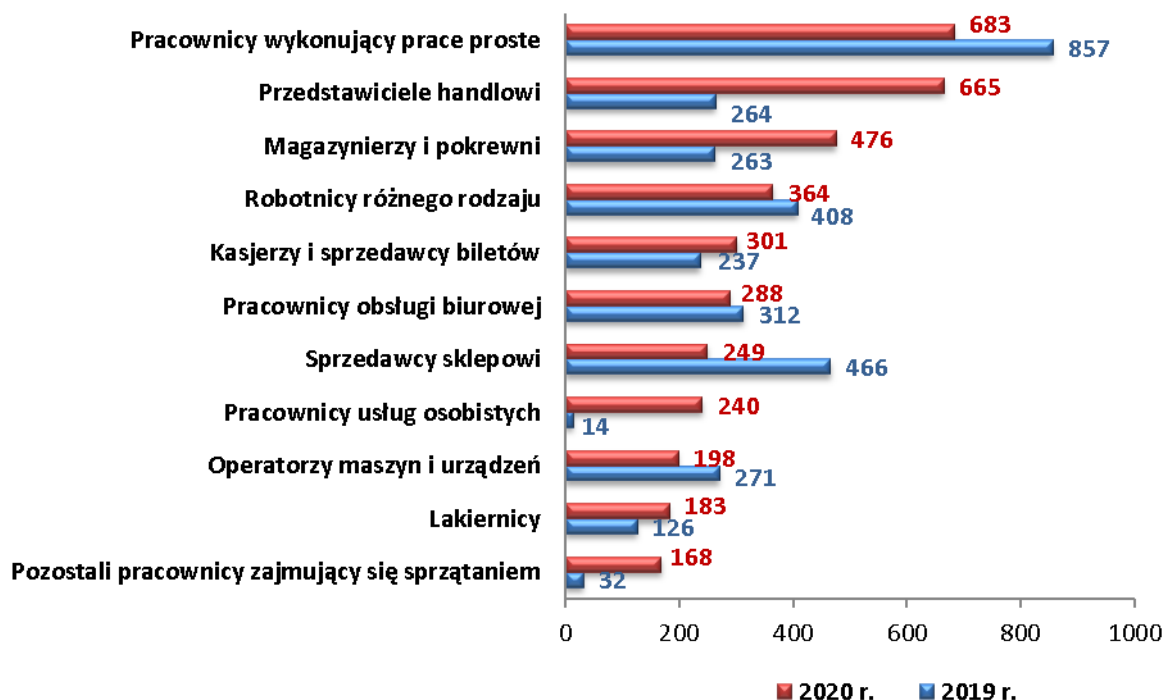
- pracowników i robotników wykonujących różnego rodzaju prace proste: z 857 w 2019 r. do 683 w 2020 r. (spadek o 20%),
- robotników (różnego rodzaju): z 408 w 2019 r. do 364 w 2020 r. (spadek o 11%),
- pracowników obsługi biurowej: z 312 w 2019 r. do 288 w 2020 r. (spadek o 8%),
- sprzedawców sklepowych: z 466 w roku 2019 r. do 249 w 2020 r (spadek o 46%),
- operatorów maszyn i urządzeń: z 271 w 2019 r. do 198 w 2020 r. (spadek o 27%).

W 2020 r. odnotowano - w stosunku do 2019 r. - wzrost zatrudnienia w zawodach, które cieszyły się popytem - pomimo lub dzięki - kryzysowi wywołanemu koronawirusem:

- przedstawiciele handlowi (zgodnie z klasyfikacją PKD: ekspozytor towarów /merchandise/, pracownik centrum elektronicznej obsługi klienta i przedstawiciel handlowy): z 264 w 2019 r. do 665 w 2020 r. (wzrost o 152%),

- magazynierzy i pokrewni: z 263 w 2019 r. do 476 w 2020 r. (wzrost o 81%),
- kasjerzy i sprzedawcy biletów: z 237 w 2019 r. do 301 w 2020 r. (wzrost o 27%),
- pracownicy usług osobistych: z 14 w 2019 r. do 240 w 2020 r. (wzrost o 1.614%),
- lakiernicy: ze 126 w 2019 r. do 183 w 2020 r. (wzrost o 45%),
- pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem: z 32 w 2019 do 168 w 2020 r. (wzrost o 42%).

Wykres 8. Liczba osób zatrudnionych w ramach pośrednictwa pracy według najpopularniejszych grup zawodów w latach: 2019 i 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Jak wspomniano, zmiany które nastąpiły w liczebności grup zawodowych zatrudnionych w roku 2019 oraz 2020 można rozpatrywać w kontekście sytuacji spowodowanej pandemią. Największe spadki zatrudnienia odnotowano w branżach, których działalność została wstrzymana lub ograniczona na skutek lockdownu (handel i produkcja). Oprócz turbulencji gospodarczych olbrzymią rolę odegrała ograniczona możliwości przemieszczania się, w tym także przekraczania granic przez cudzoziemców. Dostęp do pracowników o obywatelstwie innym niż polskie, również przełożył się na różnice w ilości zatrudnionych w poszczególnych branżach: cudzoziemcy stanowili 84% wszystkich pracowników

wykonywujących prace proste (579 osób) oraz 71% robotników (364 osoby). Równocześnie, na przykładzie zmian w ilości zatrudnienia w poszczególnych zawodach, zaobserwować można zdolność adaptacji rynku agencji do zmieniających się realiów. Widać to np. na wskazanym powyżej olbrzymim wzroście pracowników usług osobistych, przedstawicieli handlowych (w tym pracowników centrów elektronicznej obsługi klienta) oraz pracowników zajmujących się sprzątaniami.

2. Pośrednictwo pracy w zakresie kierowania osób do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

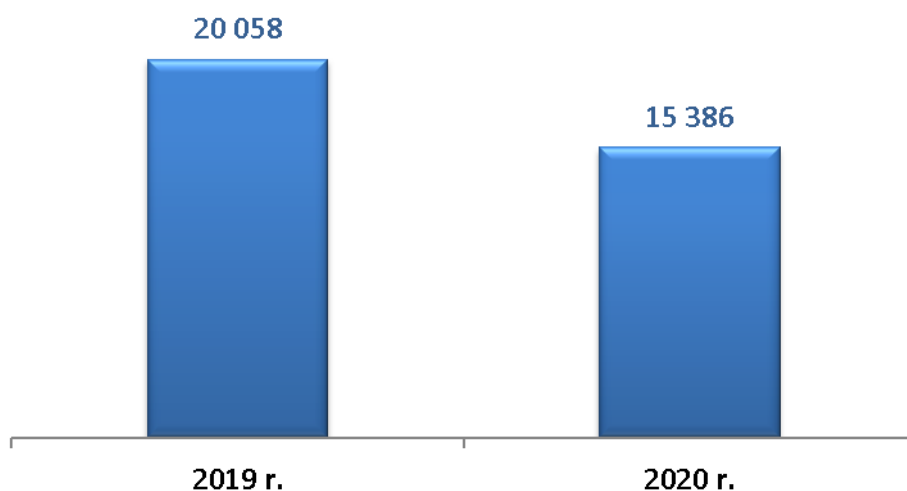
Jeżeli agencja kieruje osoby do pracy u zagranicznego pracodawcy – ma obowiązek zawarcia pisemnej umowy z pracodawcą. Taka umowa musi spełniać warunki określone w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 kwietnia 2014 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.)

W zakresie przedmiotowej usługi obserwujemy w województwie pomorskim trend spadkowy pod względem liczby osób kierowanych w ramach pośrednictwa pracy do pracy za granicą.

Rok 2020 nie sprzyjał - a w trakcie tymczasowego zamykania granic także uniemożliwił - mobilność pracowników.

W 2020 r. pomorskie agencje zatrudnienia skierowały do pracy poza Polską – w 45 państwach - 15.386 osób. W 2019 r. do pracy za granicą wyjechało 20.058 osób.

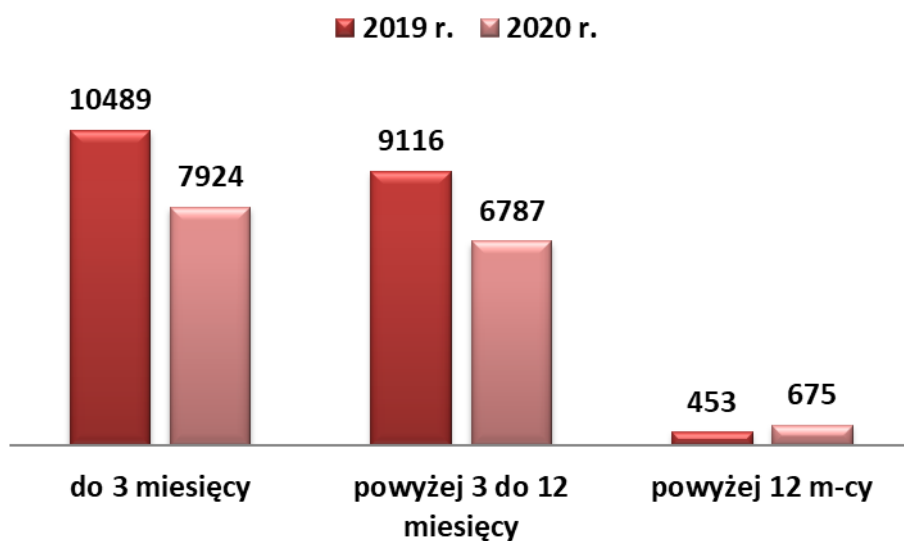
Wykres 9. Ilość osób skierowanych w ramach pośrednictwa pracy do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych w latach 2019 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Z 15.386 osób, które podjęły pracę za granicą, powyżej 12 miesięcy w 2020 r. zatrudniono jedynie 675 osób. Dominowały umowy do 3 miesięcy, w oparciu o które pracowały 7.924 osoby oraz trwające od 3 do 12 miesięcy, które zawarło 6.787 osób.

Wykres 10. Długość zatrudnienia osób kierowanych do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych w latach 2019 - 2020

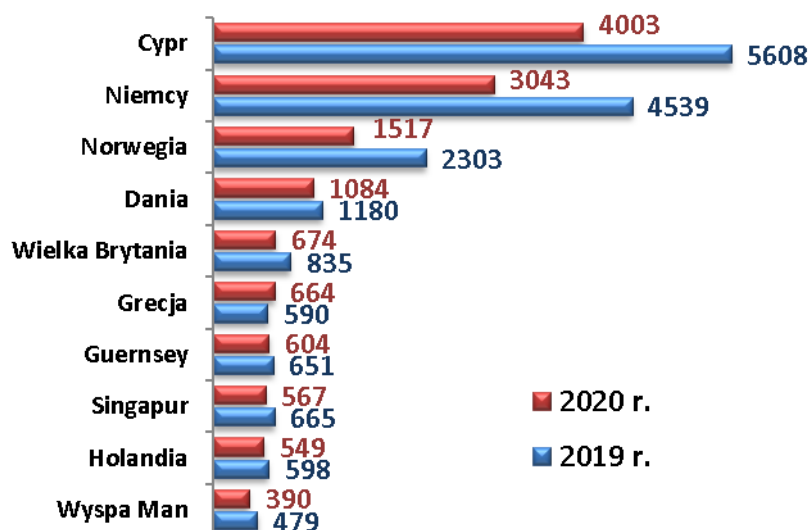

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Pod względem długości umów w 2020 r. proporcje były podobne do roku 2019. W 2019 na 20.058 osób: do 3 miesięcy zatrudniono 52% (10.489 osób), od 3 do 12 miesięcy: 45% (9.116 osób), powyżej 12 miesięcy: 2% (453 osoby).

Lista 10 najbardziej popularnych krajów zatrudnienia do których wyjeżdżają pracownicy w roku 2020 była taka sama jak w 2019. Do wspomnianej grupy 10 państw wyjechało 85% (13.095 osób) wszystkich skierowanych za granicę pracowników. Na Cyprze zatrudniono 4.003 osoby co stanowi 26% wszystkich pracowników skierowanych za granicę, w Niemczech: 3.043 osób, tj. odpowiednio 19%, w Norwegii: 1.517 osób, tj. 9%, w Danii: 1.084 osób, tj. 7%, w Wielkiej Brytanii: 674 osób, tj. 4%, w Grecji: 664 osoby, tj. 4%, Guernsey: 604 osoby, tj. 3%, w Singapurze 567 osób, tj. 3%, w Holandii 549 osób, tj. 3% oraz na Wyspie Man: 390 osób, tj. 2%.

Wykres 11. Kraje, do których wyjechało najwięcej pracowników skierowanych do pracodawców zagranicznych w latach 2019 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Grupa państw, w których są zatrudniani pracownicy pozostaje w znacznej mierze zdeterminowana przez specyfikę regionu pomorskiego. Dla przykładu, wśród pięciu państw plasujących się na górze wspomnianej listy, wśród osób, których miejscem zatrudnienia był Cypr, największą grupę – 54 % (2.176 osób) stanowili marynarze; do pracy w Niemczech wyjechało (na 3 043 osób): 1.118 oficerów pokładowych, 773 pracowników służb technicznych żegluga i 397 marynarzy, w Norwegii zatrudnienie znalazło m.in. 656 marynarzy, 193 pracowników służb technicznych żegluga, 138 spawaczy; na pracę w Danii zdecydowało się 308 marynarzy, 175 robotników i 126 malarzy, a pracę w Wielkiej Brytanii świadczyło m.in. 364 marynarzy, 77 oficerów pokładowych i 48 robotników)

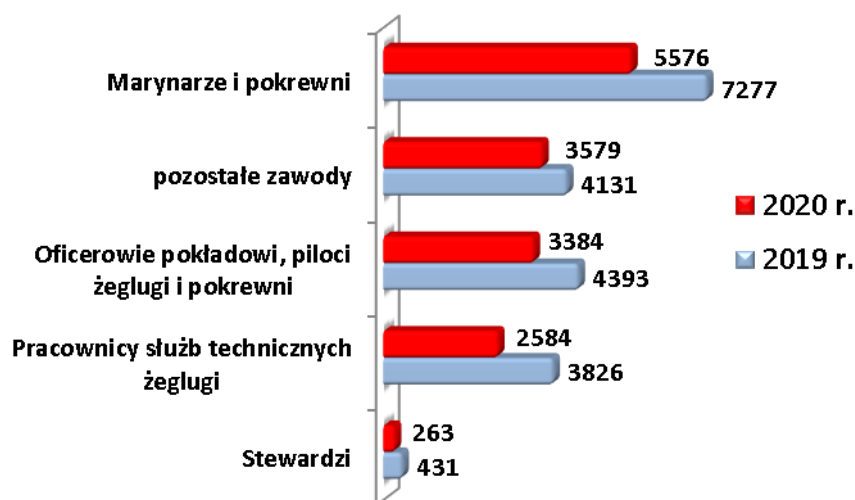
W 2020 r. w branżach związanych z transportem morskim i żegluga zatrudniono 76 % (11.807 osób) wszystkich skierowanych do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych osób. Jest to spadek w stosunku do 2019 r., gdy w branżach związanych z transportem morskim i żegluga zatrudniono 79% (15.927) kierowanych za granicę osób.

W 2020 r w stosunku do 2019 r. odnotowano spadki ilości zatrudnionych w grupach: marynarze i pokrewni - o 23% (z 7.277 do 5.576), oficerowie pokładowi, piloci żegluga i pokrewni – o 22% (z 4.393 do 3.384), pracownicy służb technicznych żegluga – o 32% (z 3.826 do 2.584), stewardzi – o 38% (z 431 do 263).

W innych zawodach zatrudnienie za granicą znalazło 3.579 osób, z których 46% (1.661 osób) zatrudniono w grupie 3 zawodów: robotników: 954 osoby, spawaczy: 408 osób i malarzy: 299 osób..

Te same branże - poza wyżej wymienionymi, związanymi z transportem morskim i żegluga - cieszyły się największą popularnością w 2019 r. Wówczas zatrudnienie znalazło w nich także 46% (1.910) pozostałych zatrudnionych za granicą osób: 864 robotników, 677 spawaczy i 369 malarzy.

Wykres 12. Liczba osób skierowanych do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych według najpopularniejszych grup zawodów w latach 2019 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Podmioty działające na terenie województwa pomorskiego w ramach pośrednictwa pracy rekrutują do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych przede wszystkim Polaków, ale ich klientami są także obywatele innych narodowości.

W roku 2020 r. pomorskie agencje zatrudnienia skierowały do pracy za granicą obywateli 28 państw, co oznacza spadek w relacji do 2019 r., gdy z usługi pośrednictwa pracy za granicą skorzystali obywatele 39 krajów.

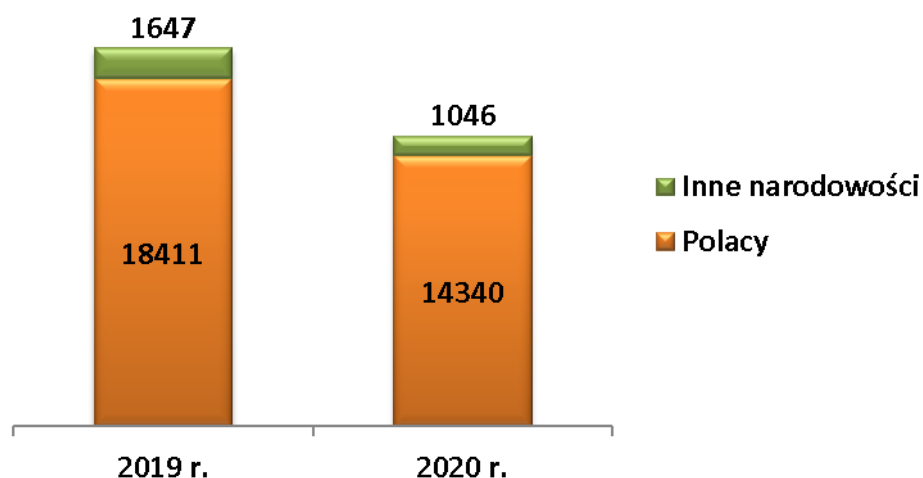
W roku 2020, oprócz Polaków, którzy stanowili 93% (14.340 osób), najliczniej ze wspomnianej usługi skorzystali Rosjanie (243 osoby), Ukraińcy (238 osób), Litwini (108 osób), Bułgarzy (95 osób), Rumuni (81 osób) oraz Filipińczycy (70 osób). Obywatele innych krajów stanowili grupę 211 osób.

W roku 2019 r. także najliczniej reprezentowani byli obywatele Polski, którzy stanowili 91% (18.411 osób), a ponadto: Rosji (483 osoby), Rumunii (259 osób), Ukrainy (210 osób), Litwy (186 osób) oraz Bułgarii (162 osoby). Obywatelami innych niż ww. kraje było 347 osób.

Widoczny zatem w roku 2020 r. jest spadek ilości Rosjan – o 49% (240 osób), Rumunów – o 68% (178 osób), Litwinów – o 41% (78 osób) oraz Bułgarów – o 41% (67 osób).

Ciekawy jest natomiast wzrost ilości kierowanych do pracy za granicą Ukraińców- o 13% (28 osób) oraz obywateli Filipin, których w 2020 r. skierowano 70, a w 2019 r. ani jednego.

Wykres 13. Obywatelstwo osób skierowanych do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych w latach 2019 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

3. Usługa doradztwa personalnego

Oprócz bezpośrednich form pomocy w zatrudnieniu, agencje zatrudnienia świadczą usługi, dzięki którym pracownicy zwiększają swoje szanse na zdobycie zadowalającego zatrudnienia, a pracodawcy na zatrudnienie pracowników o oczekiwanych kwalifikacjach. Jedną z takich form działalności prowadzonych przez agencje zatrudnienia jest doradztwo personalne.

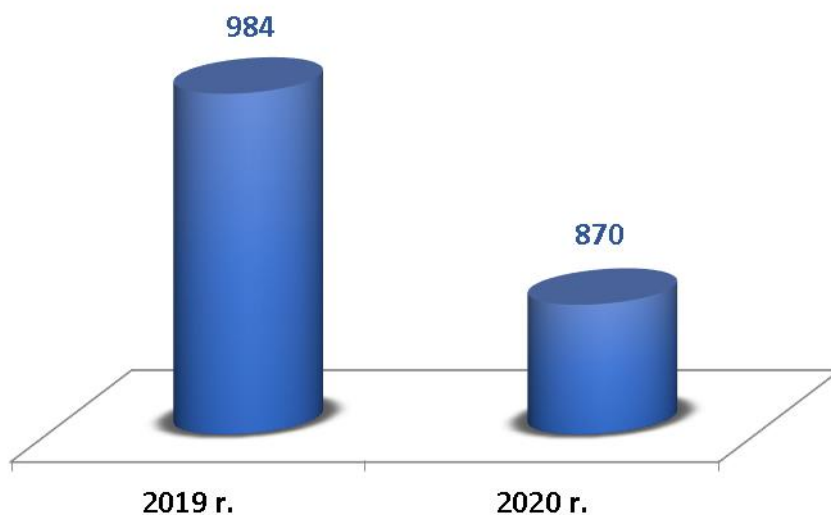
Doradcy personalni wspomagają pracodawców w prowadzeniu analizy zatrudnienia, wskazują im źródła i metody pozyskania kandydatów na określone stanowiska pracy. Działalność doradcza polega także na określaniu kwalifikacji pracowników i ich predyspozycji oraz innych cech niezbędnych do wykonywania określonej pracy. Doradcy personalni wspomagają pracodawców również w weryfikacji kandydatów pod względem oczekiwanych cech i kompetencji.

Rok 2020 był drugim z rzędu rokiem, w którym odnotowano spadek zainteresowania tym rodzajem usług – o 11% w stosunku do roku 2019 (z 984 do 870 pracodawców).

Zapotrzebowanie na usługi doradcze wciąż cieszy się dużym zainteresowaniem, jednak coraz częściej firmy – zwłaszcza te większe – inwestują w wyspecjalizowane działy Human Resources. Zapewniają

one pracodawcom stałe wsparcie w dynamicznie zmieniających się realiach, które dotyczą wszystkich podmiotów na rynku pracy.

Wykres 14. Liczba pracodawców korzystających z usługi doradztwa personalnego w latach 2019 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

4. Usługa poradnictwa zawodowego.

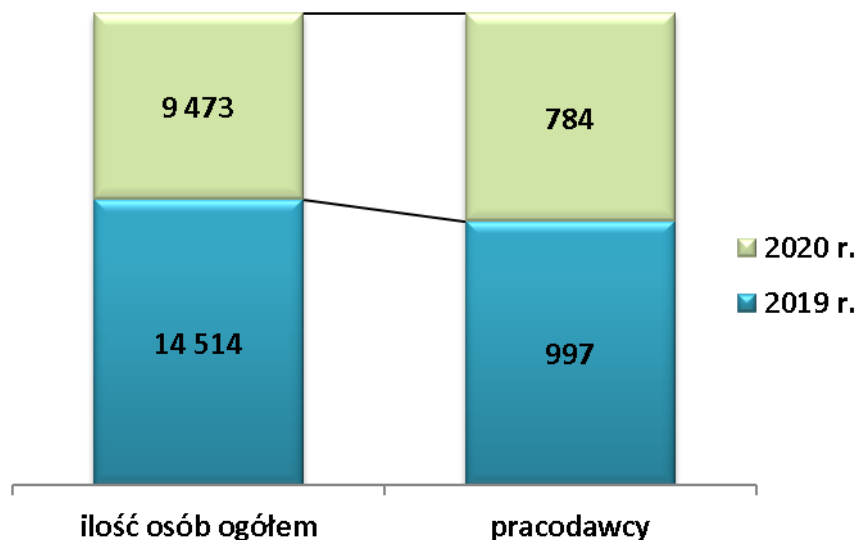
Formą wsparcia, z której skorzystać mogą zarówno indywidualni pracownicy, jak i pracodawcy jest poradnictwo zawodowe.

Agencje zatrudnienia pomagają wówczas poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia. Udzielają informacji o specyfice danego zawodu, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia. W ramach poradnictwa zawodowego agencja może inicjować, organizować oraz prowadzić udzielanie grupowych porad zawodowych, zajęć w zakresie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy. Pracodawcom agencje pomagają w doborze kandydatów do pracy, w szczególności w udzielaniu informacji oraz doradztwa w tym zakresie.

W 2020 r. z usług poradnictwa zawodowego świadczonego przez agencje zatrudnienia na terenie województwa pomorskiego skorzystało:

- 9.473 osoby, co oznacza spadek o 35% w stosunku do 2019 r. (wówczas: 14.514 osób)
- 784 pracodawców, co oznacza spadek o 21% w stosunku do 2019 r. (wówczas: 997 pracodawców).

Wykres 15. Liczba osób i pracodawców korzystających z usługi doradztwa personalnego w latach 2019 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

5. Usługa pracy tymczasowej

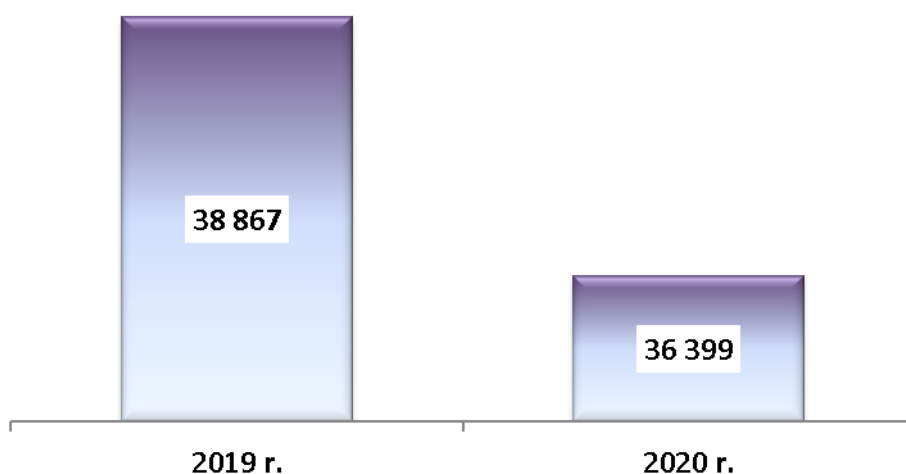
Praca tymczasowa jest specyficzną formą zatrudnienia, uregulowaną za pomocą odrębnej ustawy z dn. 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1563). Występują w niej aż 3 podmioty: agencja pracy tymczasowej, pracodawca użytkownik oraz pracownik tymczasowy. Agencja pracy tymczasowej zatrudnia pracownika tymczasowego jako pracodawca, a następnie kieruje go („użycza”) do pracodawcy użytkownika, u którego pracownik wykonuje pracę tymczasową. Pracownik tymczasowy nie wykonuje swoich obowiązków w agencji, z którą podpisał umowę, ale u pracodawcy użytkownika.

Świadczenie pracy tymczasowej oznacza wykonywanie zadań o charakterze sezonowym, okresowym, doraźnym lub takich, których terminowe wykonanie przez pracowników zatrudnionych u pracodawcy użytkownika nie byłoby możliwe, albo których wykonanie należy do obowiązków nieobecnego pracownika zatrudnionego przez pracodawcę użytkownika.

Pracownicy tymczasowi stanowią większość osób skierowanych do pracy przez agencje zatrudnienia. W województwie pomorskim w 2020 r. ze wszystkich 58.308 osób zrekrutowanych przez agencje zatrudnienia, zatrudniono 36.399 pracowników tymczasowych, co stanowi 62% wszystkich pracowników obsługiwanych przez agencje.

Dane o ilości pracowników tymczasowych obrazują zmiany zachodzące na rynku pracy: deficyt (coraz bardziej wymagających) pracowników odnotowany w roku 2019 oraz mniejszy niż spodziewany spadek ich liczby w „pandemicznym” roku 2020. Specyfika tej formy zatrudnienia powoduje, że w momentach nagłych zmian społeczno - ekonomicznych pracownicy tymczasowi są w pierwszej kolejności zwalniani, ale także jako pierwsi zatrudniani.

Wykres 16. Liczba pracowników tymczasowych w latach 2019 -2020

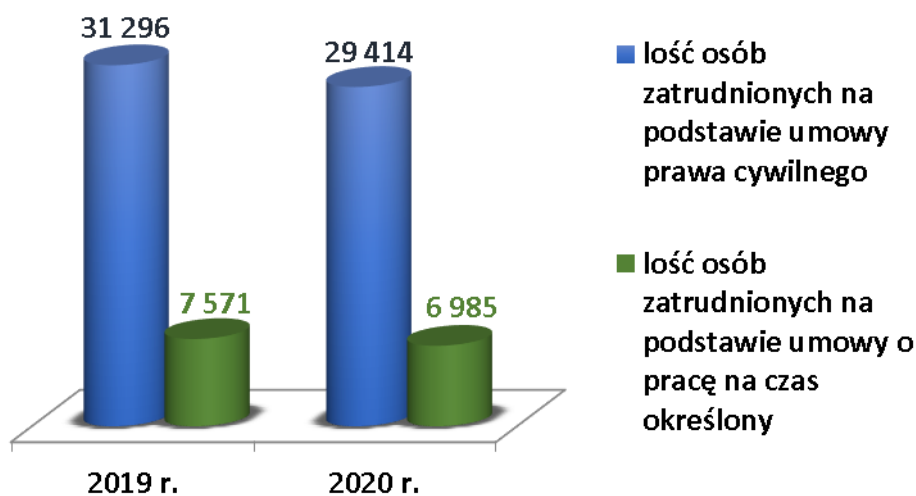
Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Agencja pracy tymczasowej zatrudnia pracowników tymczasowych na podstawie umowy o pracę na czas określony, ale może również kierować do wykonywania pracy tymczasowej, osoby niebędące pracownikami takiej agencji, na podstawie umowy prawa cywilnego

Pracodawcy chętniej korzystają z tej drugiej formy zatrudnienia. W 2020 r. na podstawie umów prawa cywilnego zatrudniono 80% (29.414) pracowników tymczasowych (na podstawie umów o pracę zatrudniono 6.985 pracowników tymczasowych).

W 2019 r. na podstawie umów prawa cywilnego także zatrudniono 80% (31.296) pracowników tymczasowych (na podstawie umów o pracę zatrudniono wówczas 7.571 pracowników tymczasowych).

Wykres 17. Rodzaje umów zawieranych przez agencje zatrudnienia z pracownikami tymczasowymi w latach 2019 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Okresy wykonywania pracy tymczasowej

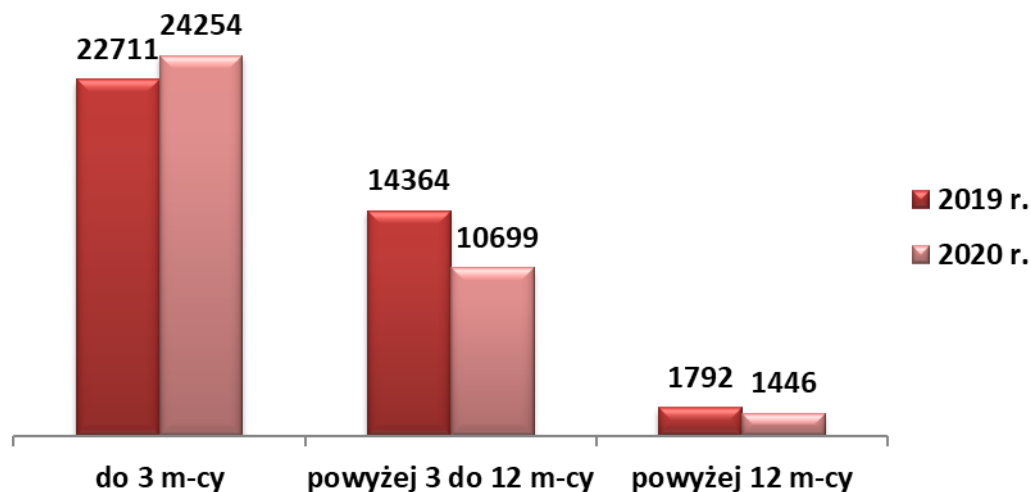
W ciągu kolejnych 36 miesięcy agencja pracy tymczasowej może skierować pracownika tymczasowego do wykonywania pracy na rzecz jednego pracodawcy przez okres nie dłuższy łącznie niż 18 miesięcy.

Ze wszystkich 36.399 pracowników tymczasowych w 2020 r. na umowach trwających do 3 miesięcy: pracowało 24.254 osób, powyżej 3 do 12 miesięcy: 10.699 osób, powyżej 12 miesięcy: 1.446 osób. Zatem, w 2020 r. - 66% wszystkich osób skierowanych do pracy tymczasowej pracowało na umowy o łącznym okresie do 3 miesięcy.

W 2019 r. ze wszystkich 38.867 pracowników tymczasowych w 2020 r. na umowach trwających do 3 miesięcy: pracowało 22.711 osób, powyżej 3 do 12 miesięcy: 14.364 osoby, powyżej 12 miesięcy: 1.792 osoby.

W 2020 r. odnotowano zatem w stosunku do 2019 r.: wzrost o 7% ilości pracowników tymczasowych pracujących do 3 miesięcy, spadek o 25% ilości pracowników zatrudnionych na umowach powyżej 3 do 12 miesięcy – oraz spadek o 19% ilości pracowników tymczasowych pracujących powyżej 12 miesięcy.

Wykres 18. Długość zatrudnienia pracowników tymczasowych w latach 2019 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

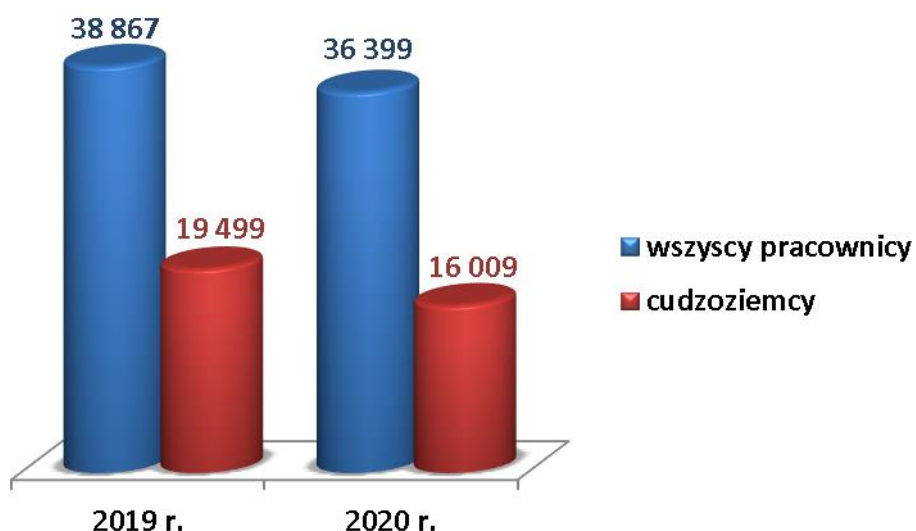
W 2020 r. z usług agencji zatrudnienia skorzystało 1.050 pracodawców użytkowników, z których 10% (109) to pracodawcy zagraniczni. Przed pandemią, w roku 2019 zagraniczni pracodawcy użytkownicy stanowili 14% wszystkich pracodawców korzystających z usług pomorskich agencji zatrudnienia.

Obywatelstwo pracowników tymczasowych

Cudzoziemcy są szczególnie cenioną grupą wśród pracowników tymczasowych ze względu na ich mobilność i podejmowanie się wykonywania krótkoterminowych prac tymczasowych, także tych, których nie chcą wykonywać Polacy.

Pandemia koronawirusa i spowodowane nią wyhamowanie rynku spowodowały spadek ilości cudzoziemców zatrudnionych do wykonywania pracy tymczasowej. W 2020 r. zatrudniono 16.009 pracowników zagranicznych - stanowili oni 44% wszystkich pracowników tymczasowych. Oznacza to spadek o 18% w stosunku do roku 2019, gdy było ich 19.499 i stanowili 50% wszystkich pracowników tymczasowych.

Wykres 19. Ilość cudzoziemców skierowanych do pracy tymczasowej w latach 2019 – 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Na 36.399 pracowników tymczasowych w 2020 r. największą grupę - 56% - stanowili Polacy (20.390 osób), podczas gdy rok wcześniej stanowili oni 50% wszystkich pracowników tymczasowych (19.368 osób).

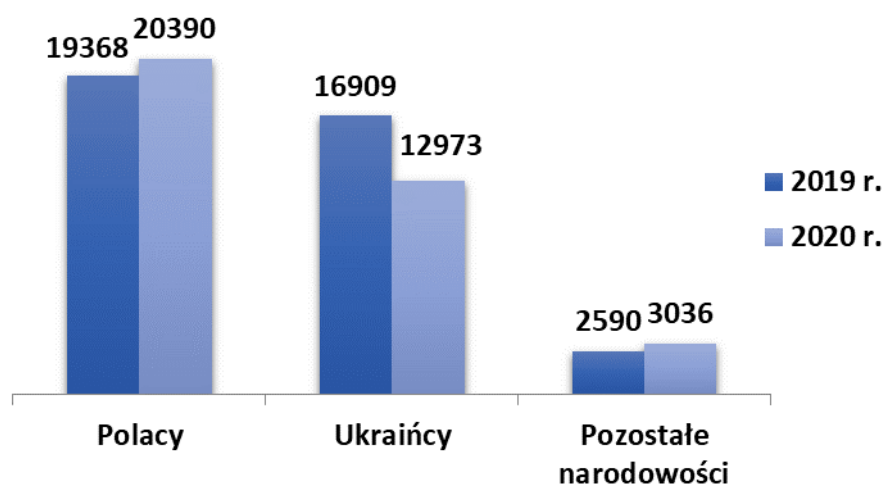
Drugą liczebnie narodowością wśród pracowników tymczasowych są od kilku lat obywatele Ukrainy. W 2020 r. stanowili oni 35% pracowników tymczasowych (12.973 osoby), co jest znaczącym spadkiem w stosunku do 2019 r., gdy było ich 44% (16.909 osób).

Co ciekawe - podobnie jak w przypadku usługi pośrednictwa pracy - w 2020 r. pomimo pandemii, do pomorskich agencji zatrudnienia trafiło więcej, niż rok wcześniej, obywateli Białorusi. Pod względem liczebności w 2019 r. stanowili oni czwartą, a w roku 2020 już drugą grupę obcokrajowców zatrudnionych do pracy tymczasowej (wzrost o 31% z 761 w 2019 r. do 1.003 w 2020 r.).

Mniej liczne grupy stanowili obywatele Mołdawii: 857 osób (spadek o 6% w stosunku do 2019 r., gdy było 914 osób), Gruzji: 478 osób (spadek o 11% - w 2019 było 539 osób) oraz Rosji: 168 (tu nastąpił wzrost o 68% w stosunku do 2019 r. gdy było 100 Rosjan).

Udział pozostałych narodowości wśród pracowników tymczasowych był niewielki - w sumie stanowili grupę 530 osób w 2020 r., w 2019 r. było to 276 osób z innych niż wyżej wymienione państw.

Wykres 20. Obywatelstwo pracowników skierowanych do pracy tymczasowej w latach 2019 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Systemu STOR-KRAZ o agencjach zatrudnienia wpisanych do KRAZ.

Dynamika zmian, które zachodziły na rynku pracy w 2020 r. przełożyła się na rekrutację pracowników tymczasowych do poszczególnych branż. Przystoje w zakładach pracy spowodowane problemami z płynnością dostaw spowodowały, że w pierwszym kwartale ubiegłego roku pracownicy tymczasowi związani z sektorem produkcji masowo tracili zatrudnienie. Poprawa koniunktury w trzecim kwartale 2020 r. zwłaszcza w sektorze produkcji, również przełożyła się na zmiany w strukturze zatrudnienia.

W 2020 r. pracownicy tymczasowi zawarli 39.261 umów na świadczenie usług pracy. 83% z nich (32.955 umów) dotyczyło grupy 12 najpopularniejszych zawodów (pod uwagę wzięto co najmniej 816 umów zawartych dla danego zawodu w 2020 r.). Podobnie jak w przypadku usługi pośrednictwa pracy – największy spadek zatrudnienia odnotowano w branżach związanych z sektorem produkcji oraz handlu i usług czasowo „zamrażanych” w czasie pandemii.

Spadek zatrudnienia w stosunku do 2019 r. odnotowano w przypadku:

- operatorów maszyn (różnego rodzaju): z 4.991 w 2019 r. do 3.776 w 2020 r. (spadek o 24%),
- ręcznych pakowaczy i znakowaczy: z 3.481 w 2019 r. do 2.099 w 2020 r. (spadek o 40%),
- układaczy towarów na półkach: z 2.550 w 2019 r. do 2.019 w 2020 r. (spadek o 21%)
- monterów (różnego rodzaju): z 1.990 w 2019 r. do 1.821 w 2020 r. (spadek o 8%)
- masarzy i robotników w przetwórstwie ryb (i pokrewnych): z 2.041 w 2019 r. do 1.611 w 2020 r. (spadek o 21%)
- sprzedawców sklepowych: z 1.549 w 2019 r. do 955 w 2020 r. (spadek o 38%),

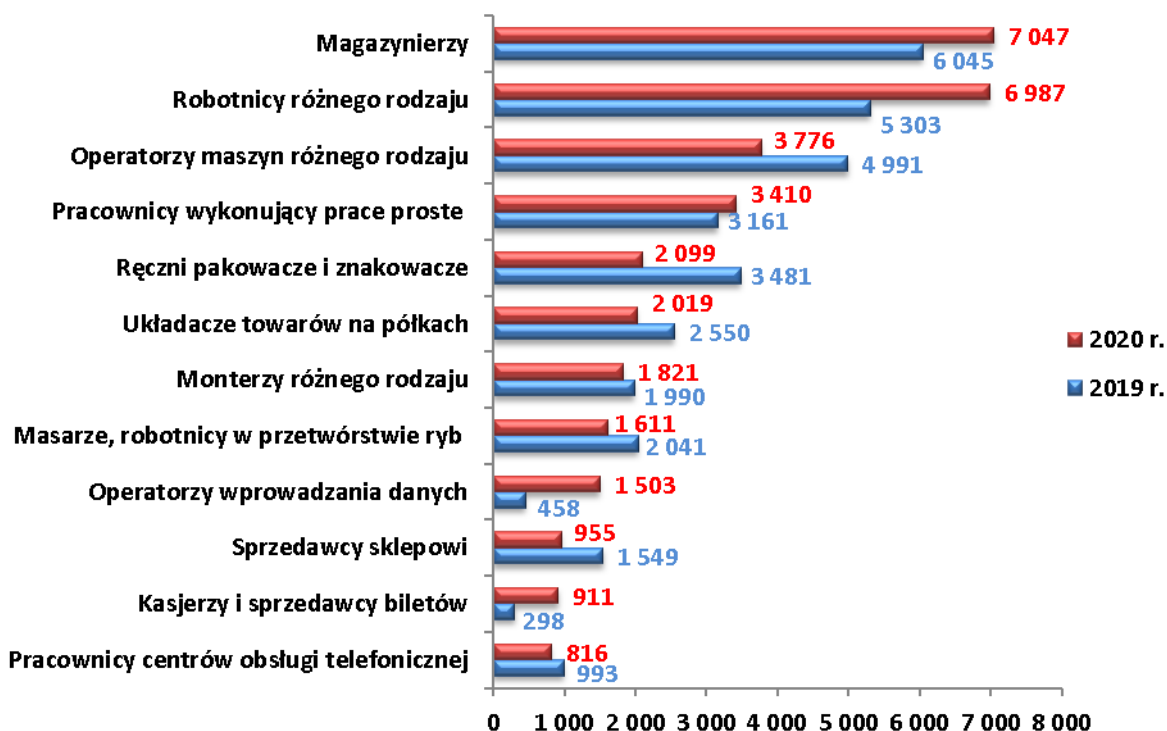
- pracowników centrów obsługi telefonicznej (call center): z 993 w 2019 r. do 816 w 2020 r. (spadek o 18%).

Pomimo perturbacji gospodarczych związanych z epidemią, w 2020 r. zaobserwowano wzrost ilości umów zawartych na świadczenie pracy tymczasowej w zawodach:

- magazynierzy: z 6.045 w 2019 r. do 7.047 w 2020 r. (wzrost o 16%),
- robotnicy (różnego rodzaju): z 5.303 w 2019 r. do 6.987 w 2020 r. (wzrost o 32%),
- pracownicy wykonujących prace proste: z 3.161 w 2019 r. do 3.410 w 2020 r. (wzrost o 8%),
- operatorów wprowadzania danych: z 458 w 2019 do 1.503 w 2020 r. (wzrost o 228%),
- kasjerów i sprzedawców biletów: z 298 w 2019 r. do 911 w 2020 r. (wzrost o 20%).

Wskazany powyżej w 2020 r. wzrost ilości umów na świadczenie pracy tymczasowej w zawodach magazyniera oraz kasjera i sprzedawcy biletów odnotowano także w przypadku usługi pośrednictwa pracy. Ciekawy natomiast jest wzrost ilości umów zawartych przez pracowników tymczasowych zatrudnionych jako robotnicy oraz pracownicy wykonujący prace proste, podczas gdy odnotowano spadek ilości osób zatrudnionych w tych zawodach w ramach usługi pośrednictwa pracy. Przyczyną może być wspomniana wcześniej poprawa koniunktury gospodarczej pod koniec 2020 r. i wykorzystanie przez pracodawców – w nadal niestabilnej gospodarczo sytuacji – korzyści jakie daje zatrudnienie pracowników tymczasowych.

Wykres 21. Zawody najczęściej wykonywane przez pracowników tymczasowych według ilości umów zawartych w latach 2019 – 2020

Dane o działalności agencji zatrudnienia w 2020 r. - w ich odniesieniu do 2019 r. - pokazują jak istotną rolę pełnią te podmioty na rynku pracy. W sytuacji kryzysu, np. spowodowanego pandemią, to właśnie one wykazują się największymi zdolnościami adaptacyjnymi do dynamicznych zmian o charakterze ekonomicznym, społecznym i prawnym. Pracownicy rekrutowani przez agencje, zwłaszcza do pracy tymczasowej, posiadają pożądaną na rynku pracy elastyczność dotyczącą okresów zatrudnienia, wysokości wynagrodzenia oraz gotowości zmiany miejsca pracy i branży. Usługi świadczone przez agencje zatrudnienia pozwalają pracodawcom użytkownikom na utrzymanie płynności finansowej i organizacyjnej.